

[Boligministeren]

Efterspørgsel og kapacitet

For lidt og for meget giver problemer

Skal bygge- og anlægssektoren på en tilfredsstillende måde kunne forsyne samfundet med byggeri, er det vigtigt, at efterspørgslen efter sektorens produkter nogenlunde svarer til sektorens produktionskapacitet.

Er kapaciteten for lille, bliver der bygget for dårligt, og der udgår pris- og lønstigninger fra sektoren, som er uacceptable for samfundet. Er kapaciteten for stor, bliver der tale om arbejdsløshed, manglende indtjening, spild af ressourcer og manglende fornyelse i sektoren. Hertil kommer, at presset for aktivitetsstimulering i sådanne situationer vokser stærkt.

Det bedste er jævn byggerytme

Problemerne er mindst, når bygge- og anlægsaktiviteten dels er nogenlunde jævn fra år til år, dels befinder sig på et niveau, der i rimelig grad modsvarer langtidstendenserne i efterspørgslen efter bygge- og anlægsproduktionen.

I de kommende år vil den indenlandske efterspørgsel efter bygge- og anlægsvirksomhed næppe svinge mere, end at den kan klares med bygge- og anlægssektorens nuværende kapacitet og den fleksibilitet, som sektoren traditionelt udviser. Det kan dog ikke afvises, at der overgangsvist vil kunne opstå flaskehalsproblemer, f.eks. på miljøområdet og ved etableringen af de faste forbindelser over Storebælt. Disse problemer vil blive søgt afhjulpnet bl.a. via arbejdsmarkedsuddannelserne.

Ikke flere folk til byggeriet

Der er alt i alt næppe behov for at udvide det samlede antal beskæftigede i bygge- og anlægssektoren. Dersom det gennem en hurtigere teknisk udvikling viser sig muligt at øge sektorens produktivitet, er det tværtimod muligt, at efterspørgslen på lidt længere sigt kan klares med noget mindre arbejdskraftbehov.

Det er, som det ses, afgørende for den tilstræbte ligevægt i sektoren at undgå flaskehalse, der fører til misforhold mellem udbud og efterspørgsel. Ud over en stabil byggerytme er sæsonudjævning og spredning af udbud de væsentligste hjælpemidler her. Erfar-

ringer har vist, at en indsats tilpasset efter de regionale forhold også kan spille en rolle.

Landvinding må ske i eksporten

På et marked, der må forventes at være nogenlunde konstant i en årrække, ligger bygge- og anlægssektorens største muligheder for nye landvindinger dels i den forbedrede produktivitet, dels i byggeeksporten. Aktivitet på eksportområdet forudsætter imidlertid et velfungerende indenlandsk marked, som kan danne grundlag for at tilbyde eksporterbare, internationalt konkurrencedygtige produkter og ydelser, og som giver sektoren mulighed for fornyelse. Der er store samfundsmæssige fordele ved en bygge- og anlægssektor, der er valutaskabende, og som er tvunget til at virke i et internationalt konkurrencemiljø. Af samme værdi som at fremme byggeeksporten er det naturligtvis at tage konkurrencen op med byggeimporten i form af konkurrencedygtige danske produkter på felter, hvor den internationale arbejdsdeling giver Danmark muligheder.

Nye og uafviselige krav

En række tendenser peger mod markante forandringer i vilkårene for sektorens erhvervsudøvelse.

Nye krav til kvalitet og pris

Der udvikler sig ændrede kvalitetskrav til byggeriets produkter, dvs. bygningerne, og krav om relativt billigere produkter. For at kunne imødekomme kvalitets- og priskravene må byggeriet være åben over for nye materialer og konstruktionsmetoder, ny produktionsteknik og nye organisationsformer. Eksempelvis vil den informationsteknologiske udvikling i sig selv skabe nye muligheder og udfordringer for bygge- og anlægsvirksomheden.

Dansk byggeri havde i sidste halvdel af 1970'erne og i de første år af 1980'erne svært ved at afse ressourcer til at leve op til sådanne nye krav og holde udviklingen af produkt og produktionsproces i gang.

Fornyelse nødvendig

En meget betydelig fornyende indsats er nødvendig, hvis ikke byggeriet skal tabe terræn i konkurrencen med andre investerings- og forbrugsgoder, eller hvis ikke dansk byg-